

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»
ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ І ОСВІТИ ДОРΟΣЛИХ НАПН УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ І ЗАСОБІВ
НАВЧАННЯ НАПН УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ПРОБЛЕМ ВИХОВАННЯ НАПН УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ВИЩОЇ ОСВІТИ НАПН УКРАЇНИ
ПЕТРОШАНСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ (РУМУНІЯ)
БАЛТІЙСЬКА МІЖНАРОДНА АКАДЕМІЯ (ЛАТВІЯ)
МІЖНАРОДНИЙ ІНСТИТУТ МЕНЕДЖМЕНТУ ІМІ-NOVA (МОЛДОВА)

**НАУКОВА ШКОЛА АКАДЕМІКА ІВАНА ЗЯЗЮНА У ПРАЦЯХ
ЙОГО СОРАТНИКІВ ТА УЧНІВ**

МАТЕРІАЛИ
VII МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

25 – 26 травня 2021 року

**Харків
2021**

Організаційний комітет:

Голова оргкомітету – **Романовський Олександр Георгійович**, завідувач кафедри педагогіки та психології управління соціальними системами ім. академіка І. А. Зязюна, член-кореспондент НАПН України, доктор педагогічних наук, професор.

Заступник голови оргкомітету – **Панфілов Юрій Іванович**, професор кафедри педагогіки та психології управління соціальними системами ім. академіка І. А. Зязюна, кандидат психологічних наук, доцент.

Вчений секретар – **Шаполова Вікторія Валеріївна**, доцент кафедри педагогіки та психології управління соціальними системами ім. академіка І. А. Зязюна, кандидат педагогічних наук, доцент.

Н 34 **Наукова школа академіка Івана Зязюна** у працях його соратників та учнів: матеріали VII науково-практичної конференції 25–26 травня 2021 року / за заг. ред. Романовського О. Г. – Харків.: НТУ «ХПІ», 2021. – 324 с.
ISBN 978-617-7912-20-9

Автори несуть повну відповідальність за опубліковані матеріали.

Містить матеріали науково-практичної конференції, в яких розглянуті напрямки філософії освіти і розвитку педагогічної науки на основі концептуальних положень Івана Андрійовича Зязюна, його соратників та учнів.

Збірник буде корисним освітянам, науково-педагогічним працівникам, аспірантам, студентам і всім, хто цікавиться проблемами сучасної освіти.

Табл.: 4. Іл.: 20

ISBN 978-617-7912-20-9

© Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут», 2021

чення нових видів зброї, що накопичувалися століттями, або люди за інерцією будуть продовжувати рухатися в прірву до чергового періоду дикості і варварства» [3, с. 98].

Саме сучасні харизматичні лідери-керівники, які стоять на чолі світових організацій, вирішують, чи бути продовженню існування людської цивілізації чи ні.

Література. 1. *Манфред Кетс де Вріс* «Містика лідерства» М.: Альпіна, 2017. 2. *Олівія Фокс Кабейн* «Харизма як впливати, переконувати і надихати» М.: Альпіна, 2016. 3. Кудін, В. О. Емоційно-естетичні фактори викладання і навчання / В. О. Кудін // Теорія і практика управління соціальними системами: філософія, психологія, педагогіка, соціологія. – 2013. – Вип. 1. – С. 23–32.

УДК: 37:01

Семенова А. В.

м. Одеса, Україна

ПЕДАГОГІЧНА МАЙСТЕРНІСТЬ ІВАНА ЗЯЗЮНА У СУЧАСНОМУ ДИСКУРСІ ОСВІТНЬОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

Наразі, в умовах дистанційного навчання, точиться чимало дискусій про якість такої сучасної освіти, відповідність освітніх програм підготовки фахівців стандартам вищої освіти, необхідність збільшення чи зменшення академічних годин чи кредитів на вивчення освітніх компонент. З цього питання у соціальних мережах деякі «прихильники ЗУНівської парадигми технічної освіти радянських часів», взагалі, стверджують думку, що цикл загальногуманітарних дисциплін є «болтологічним курсом», не розуміючи, що програмні результати навчання неможливо сформулювати і оцінити поза межами освітнього процесу, де головна роль належить Педагогу. Або у ЗВО, які були історично технічними закладами, і зараз, розширюючи спектр освітніх послуг, ліцензують і акредитують освітні програми гумані-

тарного напрямку, такі «агенти змін» «забувають» про необхідність психолого-педагогічної складової професійної підготовки...

Натомість, накопичений в Україні і в зарубіжжі практичний досвід та теоретичні узагальнення щодо характеру, алгоритму й впливу трансформацій набувають особливої актуальності в умовах руху освітньої політики України до її синхронізації зі стандартами провідних країн зарубіжжя. Підписання Угоди про Асоціацію між Україною та Європейським Союзом у 2014 році остаточно закріпило європейський вектор розвитку української держави в усіх сферах, включно з освітою ¹¹.

Все це зумовлює необхідність виваженого визначення змісту, основних напрямів, механізмів прогнозування, розробки і реалізації державної освітньої політики в Україні, яка відповідала б як потребам сьогодення, так і майбутнього сталого розвитку нашої країни. Адже саме освіта є одним із стратегічних ресурсів соціально-економічного і науково-технічного розвитку суспільства, забезпечення поліпшення добробуту людей, національної безпеки, зміцнення авторитету і конкурентоспроможності держави на міжнародній арені.

Політика у сфері освіти інтерпретується як «сфера взаємовідносин індивідів, різних соціальних груп з метою використання владних інституцій задля реалізації своїх інтересів і потреб» ¹². *Державна освітня політика* – це офіційно визначена, організована й цілеспрямована діяльність держави та підпорядкованих їй установ, спрямована на функціонування та подальший розвиток системи освіти як провідного інституту демократичного суспільства ¹³.

Освітня політика Європейського Союзу ґрунтується на тому, що кожна країна ЄС самостійно несе відповідальність за власну систему освіти.

¹¹ Трансформаційні процеси у шкільній освіті країн Європейського Союзу та США: монографія / [А. П. Джурило, О. З. Глушко, О. І. Локшина та ін.]. – К.: ТОВ «КОНВІ ПРІНТ», 2018. – 192 с., С. 4.

¹² Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України ; відп. ред. В. Г. Кремень. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с., с. 623.

¹³ Шульга Н. Д. Сутнісні характеристики поняття «державна освітня політика» [електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.academy.gov.ua/ej/ej14/txts/Shulga.pdf>

Політика ЄС у цій сфері покликана підтримувати дії на національному рівні та сприяти вирішенню загальних проблем¹⁴. 19 листопада 2020 р. Міністри, відповідальні за вищу освіту у країнах Європи, зустрічаючись он-лайн у Римі, відзначаючи, що минув 21 рік з часу підписання Болонської декларації, підтверджуючи зобов'язання розвивати більш інклюзивний, інноваційний, взаємопов'язаний та стійкий Європейський простір вищої освіти (ЄПВО) у тексті «Римського Міністерського Комюніке»¹⁵ конкретизували «Рекомендації національним органам влади щодо покращення навчання та викладання у вищій освіті в ЄПВО».

Логічним є те, що застосування нових технологій вимагає наявності професійної кваліфікації, соціальної компетенції, громадянської відповідальності від освітян-управлінців всіх рівнів. Окрім того, такі фахівці мають характеризуватися розвинутим аналітичним та прогностичним мисленням, володіти навичками рефлексії, і, перш за все, характеризуватися відповідними особистісними моральними якостями, бути патріотами своєї країни.

23 березня 2021 Наказом № 610 Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України, після відкритої процедури громадського обговорення, затвердило вельми важливий і значущий у цьому аспекті документ: Професійний стандарт на групу професій «Викладачі закладів вищої освіти». У якому в п.п. 1.9. «Умови допуску до роботи за професією» логічно конкретизовано, що «посади викладачів можуть обіймати особи, які мають науковий ступінь та/або вчене звання, освітній ступінь магістра або освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліста у галузі знань відповідно до профілю викладання».

Але, незважаючи на те, що прогресивні освітні реформи, які за задумом спрямовані на вдосконалення якості навчання і викладання,

¹⁴ Ursula von der Leyen. Political guidelines of the Commission 2019-2024 16 July 2019 https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/political-guidelines-next-commission_en_0.pdf Урсула фон дер Лийен. Політичні настанови Комісії 2019-2024 16 липня 2019 р.

¹⁵ ROME MINISTERIAL COMMUNIQUÉ | 19 November 2020 / Римське Комюніке | 19 листопада 2020 р. English version with translation into Ukrainian language (англійською мовою з перекладом українською мовою) / Переклад здійснено в межах Проекту ЄС «Мережа національних Еразмус+ офісів та команд експертів з реформування вищої освіти» / Translation is performed within the EU-funded Project “National Erasmus+ Offices and Higher Education Reform Experts team Network”

можуть посилити й ризик занепаду... Адже, на жаль, ми маємо констатувати той факт, що наразі «експертами освітньої політики», «реформаторами», дійсно, часто-густо виступають представники організацій, що фінансуються іноземними спонсорами, які ні в якому разі не можуть бути прихильниками ідей націєтворчості української освітньої політики, у яких, дуже «дивне» уявлення про філософію освіти і педагогіку вищої школи, психологію і нейрофізіологію людини, педагогічну майстерність, її методологію, історію й українські витоки...

Отож, на офіційній сторінці у Фейсбук «Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти» від 20 травня цього року, ключовою тезою посту Керівника секретаріату Агентства пана Михайла Винницького, з посиланням на «Зальцбургські принципи», декларується, що (цитата): «Випусковим «продуктом» аспірантури не є сама дисертація, а підготовлений до подальшої кар'єри дослідник»...

Зараз, в аспекті цієї доповіді, ми не акцентуємо уваги на важливості глибини усвідомлення сенсу поняття «дисертація», як спеціально підготовленої наукової праці з наявною об'єктивною науковою новизною і впровадженням її результатів... А, подивившись у «Академічний тлумачний словник української мови», де сказано, що «дослідник – це той, хто займається науковими дослідженнями, вивченням, обслідуванням чого-небудь., *той*, хто провадить досліди» наголосимо: поняття «дослідник» не тотожно розумінню сутності дефініцій «науково-педагогічний працівник» або «викладач вищої школи» – бо у цьому понятті не закладено сенсу «Педагогічна дія»...

На наше переконання, таке збіднення контексту так само може бути шкідливим для вищої освіти, як і спроби впроваджувати «Фінську» освіту в Україні без фінських зарплат для вчителів шкіл, без «ювенальної юстиції» та без армії психологів і соціальних працівників для гіперактивних дітей, без асистентів для вчителів, без коригувальних груп

для учнів, без килимового покриття та інших деталей дизайну в класах, без можливостей екскурсій і подорожей шкільними автобусами для всіх учнів, без мотиваційної системи для дітей, без методично виважених підручників..., без шанобливого, поважного ставлення і розуміння значущості викладацької майстерності у Педагогічній Дії Учителя.

Зрозуміло, що наразі українське суспільство потребує патріотів-професіоналів. Недостатньо бути компетентним в одній сфері, що напряду пов'язується з видом роботи – вміння конкретизувати пріоритетні цілі та мислити критично, вести перемовини та креативно підходити до завдань – усе це часто вимагає нових вдач і незвичних підходів у гармонічному поєднанні віртуального і реального світу. Адже тільки Педагог-майстер спроможний легко, доступно і захоплююче пояснити навчальний матеріал, усвідомлюючи особливості впливів трансформаційних процесів інформаційно-цифрового освітнього простору на сучасне покоління... Про це була моя доповідь на минулорічній – шостій конференції «Наукова школа академіка І.А. Зязюна у працях його соратників та учнів».

У багатьох країнах ЄС у закладах вищої освіти, окрім короткострокових курсів підвищення кваліфікації для освітян, функціонують освітні програми – модулі з підготовки фахівців у галузі організації безперервної професійної підготовки для дорослих. Влада сприяє фінансовою підтримкою тим, хто навчається. У деяких випадках слухачі навчаються безкоштовно ¹⁶.

Саме педагогічна майстерність (комплекс властивостей особистості, що забезпечує самоорганізацію високого рівня професійної діяльності на рефлексивній основі) визначає ефективність поступу сучасної українського державотворення через «опочуттєвлення», «олюднення»

¹⁶ Bondarenko, V. & Semenova, A. (2020). Targets of strategic development of educational policy of Ukraine under integration into the European educational area: social and personal dimensions of cultural and historical integrity. *Education: Modern Discourses*, 3, 13-26. <https://doi.org/10.37472/2617-3107-2020-3-02> (Цільові орієнтири стратегічного розвитку освітньої політики України в контексті інтеграції в європейський освітній простір: соціальний та особистісний виміри культурно-історичної цілісності – англ.).

¹⁷професійних дій Педагога¹⁸. Адже *головна місія педагога залишається незмінною у всі часи існування людства* – передаючи ціннісний досвід, готувати молоде покоління до успішного майбутнього життя.

Концепція Педагогічної майстерності І. А. Зязюна¹⁹ є підґрунтям для розв’язання проблеми взаємозв’язку педагогіки і психології, індивідуальних методик і практик навчання і виховання в сучасних умовах існування віртуального і реального світу. Розв’язання саме цієї проблеми визначає відповідь на питання про використання досягнень постнекласичної психологічної теорії навчання у педагогічній практиці. Основою гармонійної якісної освіти, де Педагоги-Майстри організовують педагогічну взаємодію, є розвиток професійної майстерності педагогічних кадрів, коли професіоналізм викладача розглядається з позиції його підготовки, оцінки діяльності, особистісних моральних якостей та рівня Майстерності, що сьогодні закріплено у відповідному Стандарті.

У цьому контексті особливої значущості набувають питання конкретизації ціннісного змісту і розробки методології підготовки компетентних фахівців у галузі освітньої політики для України, з одного боку, і особистісно-професійного відбору, підготовки кадрів для роботи у сфері освітньої політики державного рівня – з іншого.

І, на завершення виступу, згадаємо слова нашого Вчителя: «Коли в особі державного лідера поєднується мудрість і майстерність Учителя, мужність і відповідальність Батька, сердечність і чесність Матері, Держава і її Народ досягають визнання і розквіту. Передусім через те, що освіті надається першочергового значення як єдиного засобу включення творчих

¹⁷ Педагогічна майстерність : підручник / За ред. І. А. Зязюна. – 3-є вид., допов. і переробл. – К. : Богданова А. М., 2008. – 376 с., С. 25. – Режим доступу до ресурсу: http://www.pedagogic-master.com.ua/public/PM_Zyazyun.pdf

¹⁸ Семенова Алла. Ціннісний вимір досвіду суб’єктів педагогічної дії: монографія / Алла Василівна Семенова. – Одеса : Бондаренко, 2016. – 434 с. – Режим доступу до ресурсу: http://www.pedagogic-master.com.ua/public/semenova/tsinisnyi_vymir.pdf

¹⁹ Педагогічна майстерність : підручник / За ред. І. А. Зязюна. – 3-є вид., допов. і переробл. – К. : Богданова А. М., 2008. – 376 с.

можливостей кожної Людини в налагодження економічного і культурного розвою Держави. З цього починали всі розвинені країни світу. До цього прагнули кращі уми України в різні історичні періоди її розвитку. Педагогіка Добра в усіх складниках українського державотворення, зокрема економічному, політичному, ідеологічному, культурному, зумовлюється Освітою і Вихованням молоді»²⁰ – так заповів у своїй роботі «Педагогіка Добра» видатний філософ, академік НАПН України, перший міністр народної освіти України – Іван Андрійович Зязюн.

Сокол Є. І.

м. Харків, Україна

НАТХНЕННО ПРАЦЮВАТИ ТА ЗМІЦНЮВАТИ НАШ ПОЛІТЕХ

VII Міжнародна науково-практична конференція «Наукова школа академіка Івана Зязюна у працях його соратників та учнів» не випадково проводиться у Національному технічному університеті «Харківський політехнічний інститут», оскільки присвячена видатній людині, з якою в університеті пов'язано дуже багато подій.

Академік Іван Андрійович Зязюн – це визнаний в Україні й усьому світі педагог-новатор і філософ, доктор філософських наук, професор, дійсний член НАПН України, Заслужений діяч науки і техніки України, кавалер орденів «За заслуги» 1,2,3 ступенів і Золотої медалі Спілки вчителів Польщі, засновник наукової школи педагогічної майстерності, директор Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України.

Він автор понад 350 наукових праць.

Міністр просвіти і науки України (1990–1992 рр.)

²⁰ Зязюн І.А. Педагогіка добра: ідеали і реалії : наук. – метод. посіб. / Іван Зязюн. – К. : МАУП, 2000. – 312 с., С. 307–308.

ЗМІСТ

Пленарне засідання

Бабасєв В. М., Корженко В. В. Університет 4.0 як суб'єкт соціально-економічного зростання сучасного суспільства.....	3
Биков В. Ю., Литвинова С. Г. Сучасні інститути цифрової трансформації: онлайн технології мікронавчання педагогів новітнім ІКТ.....	8
Вархола М., Дубовицка Л. Бедржішка Сінкова і Марія Ухітілова-Кучова - лідери свого часу.....	12
Вишне夫斯基 М. И. Сближение философии и литературы, его социокультурная значимость.....	16
Дегтяр А. О., Бублій М. П. Об'єкти діагностики та оцінки управлінського лідерства.....	21
Кузміньський А. І. Проблеми педагогічної деонтології у науковій спадщині академіка І. А. Зязюна.....	23
Лаврінєнко О. А. Психодидактичні здібності вчителя у науково-філософських поглядах Івана Зязюна: теоретичний і методологічний складник педагогічної майстерності.....	28
Лук'янова Л. Б. Професійний статус педагога: сучасні реалії, перспективи вирішення.....	35
Нестуля С. І. Тренінгові технології й особистість тренера у процесі формування лідерської компетентності здобувача вищої освіти.....	38
Ничкало Н. Г. Соціальна відповідальність у життєдіяльності і науковій спадщині академіка Івана Зязюна.....	43
Помиткін Е. О. Мудрість і гумор у професійній і особистісній самореалізації академіка І. А. Зязюна.....	52
Пономарьов О. С. Системність впливу культури педагогічного спілкування.....	56
Рейлян В., Илияш Н., Фетинюк В. Влияние пандемии Covid-19 на систему образования.....	60
Рибалка В. В. Психогенетика та психопедагогіка здійснення обдарованості у професійній майстерності особистості.....	75
Романовський О. Г. Об'єктивне зростання ролі керівника-лідера.....	79
Семенова А. В. Педагогічна майстерність Івана Зязюна у сучасному дискурсі освітньої політики України.....	83
Сокол Є. І. Натхненно працювати та зміцнювати наш Політех.....	89
Sorin M. R., Nicolae I., Offenberг I., Offenberг A. Beyond the depths - the man and mineral resources viewed with different eyes!.....	95

Секція 1

Грень Л. М. Дистанційне навчання як сучасна форма роботи педагога в умовах COVID-19.....	103
Іванова О. В. Духовно-ціннісна складова комунікативного компонента педагогічної діяльності вчителя Нової Української Школи.....	107
Кононець Н. В. Педагогіка добра І. А. Зязюна у процесі формування нового педагогічного мислення викладача вищої школи.....	110
Ничкало С. А. Ідеї естетичного виховання в науковій спадщині академіка І. А. Зязюна.....	113
Піддячий В. М. Професійний розвиток педагогів в умовах пандемії COVID-19.....	116
Піддячий М. І. Розвиток ідей компетентісно орієнтованого навчання старшокласників та студентів.....	120
Сущенко Р. В., Сущенко Т. І. Реалізація культурологічної професійної підготовки інженерних кадрів за концепцією І. А. Зязюна	125
Черемський М. П. Роль «системи Станіславського» в педагогічній діяльності Івана Андрійовича Зязюна.....	128
Штефан Л. В., Булінін В. О. Лідерство в трактатах Давньокитайських мислителів.....	133

Секція 2

Богдан Ж. Б., Серета Н. В., Солодовник Т. О., Пономаренко П. М. Соціально-психологічний тренінг як ефективний засіб розвитку лідерських якостей майбутніх офіцерів.....	135
Воробйова Є. В., Логош Х. І. Аналіз розвитку лідерського потенціалу у держслужбовців України в процесі професійного навчання.....	140
Гура Т. В., Ключенкова Н. М. Особливості формування конкурентноспроможних лідерів-управлінців в технічному університеті.....	144
Костира І. В. Лідерська позиція як необхідна складова особистості майбутнього інженера.....	148
Костира І. В., Корженко А. С. Психологічна характеристика і роль гендера в сучасному світі для майбутніх лідерів – управлінців.....	151
Панфілов Ю. І., Оконешнікова М. М. Розвиток емоційного інтелекту як складова лідерського потенціалу майбутнього фахівця в процесі навчання у ЗВО.....	155
Підбуцька Н. В., Захарова О. М. Розвиток лідерського потенціалу як один з пріоритетних напрямів підготовки фахівців.....	157
Романовский О. Г., Горбач І. О. Емоційно-вольовий компонент як складник лідерського потенціалу майбутніх фахівців державної кримінально-виконавчої служби України.....	160

Чеботарьов М. К. Філософія управління як методологічна основа цільової підготовки керівників-лідерів.....	163
Черкашин А. І., Григорова В. В. Взаємозв'язок емоційного інтелекту та комунікативної компетентності студентів-лідерів.....	168
Шаполова В. В., Волкова В. В. Почуття відповідальності, як фактор підвищення конкурентоспроможності майбутніх фахівців.....	172

Секція 3

Блохіна В. Ю. Підготовка майбутніх практичних психологів до розробки програм психологічних інтервенцій для роботи з професійною групою в умовах вимушеної ізоляції.....	175
Воробйова Є. В. Технології педагогічної фасилітації у професійній підготовці майбутніх психологів.....	178
Грибко О. В. Проведення публічної політики у сфері освіти в умовах пандемії COVID-19.....	181
Гриньова В. М. Інноваційні ідеї та погляди І. А. Зязюна.....	183
Ігнатович О. М. Психологічні засоби оцінки та моніторингу професійної придатності особистості до інноваційної педагогічної діяльності.....	185
Ігнатюк О. А. Моніторинг досвіду організації та контролю результатів педагогічної практики як важливого компоненту підготовки здобувачів ступеня «доктор філософії» в умовах освітніх трансформацій.....	190
Квасник О. В. Розвиток когнітивної складової під впливом кліпового мислення у контексті інноваційних тенденцій навчання у ЗВО.....	195
Квасник О. В., Демко О. Шляхи формування моральних та естетичних цінностей майбутніх спеціалістів у контексті виховних процесів.....	202
Марусинець М. М. Цифрові технології в освіті Австрії.....	205
Огієнко О. І., Трофименко А. Б. Принципи фасилітації в науковій спадщині академіка Івана Зязюна.....	210
Скірко Г. З., Юрченко Т. Л. Розвиток творчої особистості – основна функція процесу професійної підготовки майбутнього вчителя початкових класів.....	213
Сороко Н. В. Імерсивні технології для підтримки steam-підходу в закладі загальної освіти.....	217
Шаполова В. В., Зоріна О. Ю. Графічна фасилітація як інструмент розвитку творчого мислення майбутнього керівника органів державної влади.....	220
Шаполова В. В., Шерстюк В. С. Сучасні педагогічні технології в навчальному просторі вищої школи.....	223

Секція 4

Вукoвa М. V. The role of information and communication technologies in the formation of communicative competence of future foreign language teachers.....	228
Кoвaль Д. В. Принципи формування адекватних професійних домагань майбутніх психологів.....	230
Рoманoвськa О. О., Черкaшинa Т. В. Психолого-педагогічні умови формування емоційного інтелекту у майбутніх викладачів вищої школи.....	233
Султанoвa Л. Ю. Визначення сутності самопроекування образу професійного майбутнього.....	237
Феднoвa І. М. Організація взаємодії вихователів ЗДО із фахівцями галузі здоров'язбереження та батьками вихованців.....	242

Секція 5

Демідова Ю. Є. Формування екоцентричної свідомості майбутніх фахівців.....	244
Жoгa Р. А. Освітнє середовище як одна з умов формування компетентних спеціалістів.....	246
Кутєпoвa С. С. Особливості побудови ефективного шкільного клімату.....	249
Пилинський Я. М. Методологія оцінювання роботи учителя у США та формування їх професійної компетентності.....	253

Секція 6

Акатріні В. М. Вплив Євсевія Мандичевського на становлення особистостей Карла Бема, Іларіона Веренка, Джорджа Селла, Марціана Негрі та Генрі Кимболла Хедл.....	256
Вандишева-Ребро Н. В. Нові виклики глобального культурного простору.....	266
Лазарєвa Т. А., Лазарєв М. І. Формування моральної складової професійної компетентності інженера-технолога харчової галузі.....	270
Маліков В. В. Інтеркультурний підхід і толерантність у вітчизняному освітньому середовищі.....	274
Петутіна О. О., Міщенко М. М. Етичні заходи захисту ділової інформації.....	278
Підбуцькa Н. В., Матенкo І. В. Культура спілкування в міжособистісних стосунках.....	282
Пoпoвa Г. В., Oсьмініна К. С. Особливості копінг-стратегій у студентів ЗВО, вираженими ціннісними протиріччями.....	285

Скляр В. М. Вивчення історії НТУ «ХП» як важлива складова соціально-гуманітарної підготовки фахівців.....	289
Фрадкіна Н. В. Блогінг – унікальний феномен або вада сучасної культури?.....	292
Хавіна І. В. Аспекти емоційного вигорання студентів-психологів під час пандемії коронавірусу.....	295
Шаполова В. В., Павличенко К. О. Моральна та естетична культура у закладах вищої освіти.....	297

Секція 7

Воробйова Є. В., Саломова Д. Академічна мобільність студентів в контексті європейської інтеграції.....	300
Панфілов Ю. І., Шаполова В. В., Шаповалова А. О. Сучасні тенденції міжнародного співробітництва у сфері університетської освіти України.....	303

Секція 8

Ковальська В. С. Лідерська компетентність майбутніх інженерів-педагогів економічної галузі як сучасний тренд реформування їхньої професійної підготовки.....	306
Нагла Д. Є. Важливість і розвиток рівня сформованості креативності та рівня лідерських якостей у майбутнього викладача ЗВО.....	310
Пономарьов О. С., Мартиненко Є. О., Розвиток лідерських якостей майбутніх викладачів закладів вищої освіти.....	314